

Tạp chí Xã Hội Học, Năm 1998, Số 1

Biên tập bởi:
Viện Xã Hội Học

Tạp chí Xã Hội Học, Năm 1998, Số 1

Biên tập bởi:

Viện Xã Hội Học

Các tác giả:

xhh Đoàn Kim Thắng

Trịnh Hòa Bình

Lê Ngọc Hùng

Nguyễn Lan Phương

Trương Xuân Trường

daokhanhhoa

Nguyễn Thanh Liêm

Philip D.Harley

amysui

vuthiminhhanh

michaelwhite

zailiang

Viện Xã Hội Học

paminagorbach

Phiên bản trực tuyến:

<http://voer.edu.vn/c/d569d442>

MỤC LỤC

1. Summary of the main articles in English
 2. Địa vị phụ nữ và sức khoẻ sinh sản nghiên cứu so sánh giữa hai dân tộc Thái và Êđê
 3. Về ứng xử của gia đình nông thôn trong phòng và chữa bệnh qua các khảo sát xã hội học gần đây
 4. Chung quanh vấn đề dân số và kế hoạch hoá gia đình
 5. Xã hội học: Từ vấn đề cơ bản đến chuyên ngành
 6. Tiếp thị xã hội các biện pháp tránh thai phi lâm sàng - trường hợp tỉnh Hải Dương
 7. Đùng bị cuốn theo: "Sức khoẻ sinh sản"
 8. "Di cư ở Trung Quốc, 1950 - 1988: Phân tích sử dụng số liệu lịch sử và phương pháp ngược dòng thời gian
 9. Báo cáo tổng kết công tác năm 1997 và phương hướng nhiệm vụ công tác 1998 của Viện Xã hội học
- Tham gia đóng góp

Summary of the main articles in English

Tóm tắt

Di cư và phát triển trong bối cảnh kinh tế xã hội đổi mới

Chăm sóc sức khỏe và gia đình Kế hoạch tại các vùng dân tộc thiểu số

Nhân khẩu học và kinh tế xã hội đặc điểm của bốn nhóm thiểu số: Mường, H'Mông, Dao và Giarai tại Việt Nam

Khoảng cách sinh ở một số tỉnh trong khu vực đồng bằng Bắc Bộ

Phát triển kinh tế-văn hóa các yếu tố ảnh hưởng đến phụ nữ dân tộc nhận thức chương trình IEC trong các xã miền núi phía Bắc Điều gì có thể được nhìn thấy qua tình hình hiện tại của phá thai tại Việt Nam?

Nội dung

1. Migration and Development in the Context of Socio-economic Renovation
2. Health care and Family Planning in the regions of Minority ethnic
3. Demographic and Socio-Economic characteristics of four minority groups: Muong, H'Mong, Dao and Giarai in Vietnam
4. Birth Spacing in some provinces in BacBo delta area
5. Socio-Cultural factors affecting ethnic women of perceiving IEC Programs in the Northern Mountainous Communes
6. What can be seen through the Current Situation of Abortion in Vietnam?

Xem chi tiết [tại đây](#)

Địa vị phụ nữ và sức khỏe sinh sản nghiên cứu so sánh giữa hai dân tộc Thái và Êđê

Tóm tắt

Với một nền văn hóa chịu ảnh hưởng của Khổng giáo, Việt Nam cũng như nhiều nước châu á khác đã tồn tại những bất bình đẳng đáng kể về giới trong mọi mặt đời sống, xã hội qua nhiều thời kỳ lịch sử khác nhau. Tuy nhiên, kể từ cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đến nay, người phụ nữ đã có vai trò độc lập và năng động hơn, tham gia nhiều hơn vào các công tác xã hội, những hoạt động mà trước đó phụ nữ không được quyền có mặt. Việt Nam có thể tự hào với những thành tựu đã đạt được về sự nâng cao địa vị phụ nữ, xóa dần những sự bất bình đẳng về giới, những tàn dư từ chế độ phong kiến để lại. Mặc dầu là một nước nghèo với GNP bình quân đầu người chỉ đạt 220 USD nhưng Việt Nam đã đạt được sự bình đẳng rất cao về phương diện giới so với tương quan chung của các nước trên thế giới theo các chỉ báo về giáo dục tiểu học, tỷ lệ biết chữ của người lớn, sự tham gia vào lực lượng lao động và hoạt động chăm sóc sức khỏe .

Nội dung

1. Đặt vấn đề
 1. Một số khái niệm cơ bản được sử dụng khi bàn về địa vị phụ nữ
 2. Khung lý thuyết và phương pháp nghiên cứu
2. Địa vị phụ nữ : nghiên cứu so sánh giữa hai dân tộc Thái và Êđê .
3. Các kết luận và khuyến nghị

Xem chi tiết [tại đây](#)

Về ứng xử của gia đình nông thôn trong phòng và chữa bệnh qua các khảo sát xã hội học gần đây

Tóm tắt

Khi đi vào tìm hiểu về ứng xử của cư dân trong chăm sóc sức khỏe, chúng tôi thấy rằng, cách xử lý và lựa chọn dịch vụ y tế của gia đình nông thôn, trong những lúc ốm đau không chỉ phản ánh khả năng thực tế của gia đình trong việc chăm sóc sức khỏe mà còn thể hiện trình độ “Văn hóa y tế”, có hai đối tượng cần chăm sóc sức khỏe trong gia đình đó là phụ nữ và trẻ em.

Nội dung

1. Chăm sóc bà mẹ trước khi sinh sản
2. Những điểm lưu ý khi các thành viên trong một gia đình bị ốm
3. Hình dung cách ứng xử của dân cư nông thôn trong việc chữa trị bệnh
4. Tác động của hoàn cảnh kinh tế đến cách chữa bệnh
5. Truyền thống của người dân Việt Nam trong cách chữa bệnh

Xem chi tiết [tại đây](#)

Chung quanh vấn đề dân số và kế hoạch hoá gia đình

Tóm tắt

Ở nhiều nơi trên thế giới, việc sử dụng dịch vụ nạo thai vẫn còn là hành vi phải dấu diếm và ít được hiểu biết. Ngay ở các nước phát triển, do có những khó tiếp cận những phụ nữ nạo thai trong các cuộc điều tra dân số nên nghiên cứu về nạo thai không hẳn đã được tiến hành một cách đầy đủ, và mới chỉ dừng lại ở nghiên cứu về các phương tiện nạo thai. Thiếu thông tin về nạo thai cũng là hiện tượng thường thấy ở các nước đang phát triển, cho dù ở một số nước này, nạo thai được coi là hợp pháp. Tại Hội nghị Dân số thế giới họp ở Cairo năm 1994, vấn đề nạo thai cũng đã được bàn đến và giảm tỷ lệ nạo thai được coi như là một trong những mục tiêu quan trọng của chương trình dân số và kế hoạch hóa gia đình.

Trong công tác nghiên cứu và hoạt động thực tiễn về truyền thông dân số ở nước ta hiện nay, đã đến lúc cần xem xét và chú ý đến vai trò của các kênh truyền thông không chính thức. Bởi mấy lẽ sau: 1) Đó là các kênh mà chúng ta rất khó kiểm soát dù là mong muốn; 2) Nó luôn luôn tồn tại bên cạnh con người và hoà nhập vào mọi hoạt động sống của họ; nó vốn tồn tại từ lâu và nó luôn luôn ảnh hưởng đến mọi hành vi của con người. Trong công tác truyền thông dân số nó có thể là yếu tố cộng hưởng, thúc đẩy, cũng có thể là ngăn cản, triệt tiêu xu hướng tích cực. Thực chất nó là môi trường sống, là hoàn cảnh sống của con người cụ thể được biểu hiện bằng những giao lưu, xúc tác xã hội cụ thể. Ở đây chúng tôi tạm đưa ra và khu biệt 4 nhóm thuộc các kênh truyền thông không chính thức là: gia đình, thân tộc và làng xóm, bạn bè và người khác, các dịch vụ y tế và văn hoá tư nhân.

Hiện nay ở nước ta, một số địa phương đang thực sự đứng trước nguy cơ về sự bùng phát cấp tính của đại dịch HIV/ AIDS. Trên phạm vi cả nước, số lượng người nhiễm được phát hiện ngày càng đông và lan rộng ra ở nhiều nhóm xã hội khác nhau trong đó có cả nhóm dân cư đang sinh sống tại các địa bàn nông thôn.

Nội dung

1. Nạo thai và kế hoạch hoá gia đình tại 2 xã, phường ở miền Bắc Việt Nam
 1. Giới thiệu
 2. Kế hoạch hoá gia đình và nạo thai ở Việt Nam
 3. Thiết kế nghiên cứu
 4. Các biến số
 5. Phương pháp

6. Kết quả
7. Thảo luận
2. Các kênh truyền thông không chính thức trong công tác truyền thông dân số - kế hoạch hoá gia đình ở nước ta hiện nay
 1. Trước hết gia đình
 2. Thân tộc và làng xóm
 3. Bạn bè và người khác
 4. Các dịch vụ y tế - sức khoẻ và văn hoá tư nhân
3. Cư dân nông thôn với việc phòng ngừa lây nhiễm HIV/AIDS/

Xem chi tiết [tại đây](#)

Xã hội học: Từ vấn đề cơ bản đến chuyên ngành

Tóm tắt

Trả lời câu hỏi: lĩnh vực nghiên cứu chuyên ngành của xã hội học như xã hội học nông thôn, xã hội học đô thị, xã hội học lao động, xã hội học văn hoá v.v... là gì, nghiên cứu cái gì phụ thuộc vào quan niệm về đối tượng và vấn đề cơ bản của xã hội học. Với tư cách bộ phận của khoa học xã hội học, bất kỳ chuyên ngành nào của nó cũng có thể được hiểu là phức thể các tri thức, lý luận, phạm trù, khái niệm, phương pháp xã hội học được vận dụng và phát triển để nghiên cứu một lĩnh vực nhất định của mối quan hệ giữa con người và xã hội. ý tưởng này cần được làm rõ. Trong phạm vi bài viết này, trước hết chúng tôi mạnh dạn trao đổi với nhận xét của bạn đọc nêu ra gần đây liên quan tới quan niệm của chúng tôi về đối tượng nghiên cứu và vấn đề cơ bản của xã hội học. Tiếp theo, chúng tôi góp một số suy nghĩ về hoàn thiện giáo trình xã hội học nông thôn như là một trường hợp cụ thể phát triển giáo trình chuyên ngành của xã hội học xuất phát từ vấn đề cơ bản của xã hội học.

Nội dung

1. Vấn đề cơ bản của xã hội học và tiếp cận: từ cái gì hay từ như thế nào ?
2. Hệ thống hay không hệ thống: vấn đề là cái gì chứ không phải là như thế nào ?
3. Nghiên cứu và giáo trình chuyên ngành của xã hội học

Xem chi tiết [tại đây](#)

Tiếp thị xã hội các biện pháp tránh thai phi lâm sàng - trường hợp tỉnh Hải Dương

Tóm tắt

Các mục tiêu và chính sách dân số của nước ta hiện nay đều nhằm đạt mức sinh thay thế vào năm 2005, ổn định dân số ở mức 120 triệu người. Bước đầu giải quyết các vấn đề phân bố, cơ cấu, chất lượng dân số. Một trong những biện pháp trực tiếp nhằm thực hiện được mục tiêu trên là phát triển hệ thống dịch dân số-kế hoạch hóa gia đình cả về số lượng và chất lượng.

Nội dung

1. Cơ sở lý thuyết
 1. Chính sách dân số - kế hoạch hóa gia đình của Nhà nước .
 2. Hoạt động tiếp thị xã hội các biện pháp tránh thai phi lâm sàng .
2. Cơ sở thực tiễn của việc nghiên cứu
 1. Điều tra đánh giá tiếp thị xã hội các biện pháp tránh thai phi lâm sàng 1997 .
 2. Trường hợp tỉnh Hải Dương .
3. Phạm vi, các giả thiết, sơ đồ và phương pháp phân tích
 1. Phạm vi phân tích
 2. Các giả thiết
 3. Sơ đồ phân tích
 4. Các phương pháp sử dụng

Xem chi tiết [tại đây](#)

Đừng bị cuốn theo: "Sức khỏe sinh sản"

Tóm tắt

Cùng với sự thừa nhận rằng các chương trình kế hoạch hóa gia đình không nhất thiết phải tập trung vào "sức khỏe" để tăng cường tính hiệu quả có một thừa nhận khác đang phát triển là nâng cao trình độ giáo dục và phát triển kinh tế cũng không nhất thiết phải là các điều kiện tiên quyết để chấp nhận và thực hiện các chương trình kế hoạch hóa gia đình. "Phát triển là cách tránh thai tốt nhất" là lời kêu gọi luôn được củng cố tại nhiều nước đang phát triển trong những thời kỳ đầu; nó một phần rõ ràng là nhằm giúp thu hút đầu tư nước ngoài trong các hoạt động phát triển khác và cũng chắc chắn do việc trợ giúp cho phát triển kinh tế dễ được chấp nhận hơn trợ giúp cho kế hoạch hóa gia đình "thuần túy". Tuy nhiên, khi kiểm soát mức sinh chứng minh được giá trị của nó, khẩu hiệu trên cũng tiêu tan. Các ấn phẩm từ dữ liệu mới về Điều tra Nhân khẩu và Sức khỏe ở Bangladesh vào đầu những năm 1990 đã được phổ biến công khai, rộng rãi. Các dữ liệu đó mô tả sự tăng lên đột ngột của việc sử dụng các biện pháp tránh thai bất chấp các chỉ số phát triển kinh tế và địa vị phụ nữ tại Bangladesh vẫn đang đình trệ. Các nhà quan sát kết luận rằng "Các biện pháp tránh thai là cách tránh thai tốt nhất" và thậm chí "Tránh thai là sự phát triển tốt nhất" (Lancet, 1992:1,155).

Nội dung

1. Những chính sách trước đây
2. Những biện pháp hiện nay
3. Ý kiến của tác giả.

Xem chi tiết [tại đây](#)

"Di cư ở Trung Quốc, 1950 - 1988: Phân tích sử dụng số liệu lịch sử và phương pháp ngược dòng thời gian

Tóm tắt

Các nhà nghiên cứu về di cư và đô thị hóa hầu như đều biết rõ sự kiểm soát chặt chẽ của chính phủ ở Trung Quốc đối với di cư, đặc biệt là di cư nông thôn đô thị. Tuy vậy, không phải ai cũng biết về những bằng chứng cho thấy di cư vẫn diễn ra thường xuyên ngay cả trong thời kỳ quản lý nghiêm ngặt nhất của nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung quan liêu bao cấp. Nhận định chung trên đây đã được nhiều nhà nghiên cứu trước đây đưa ra (Chang 1992, Wu 1994), song họ chưa có được những kiểm nghiệm thỏa đáng trên thực tế, mà nguyên nhân có lẽ là do không có đủ số liệu cũng như thiếu hẳn một phương pháp thích hợp trong phân tích số liệu di cư.

Nội dung

1. Số liệu tính toán
2. Phân tích sử dụng dữ liệu vi mô
3. Phân tích sử dụng số liệu vi mô
4. Kết luận

Xem chi tiết [tại đây](#)

Báo cáo tổng kết công tác năm 1997 và phương hướng nhiệm vụ công tác 1998 của Viện Xã hội học

Tóm tắt

Năm 1997 trôi qua không yên bình đối với nhịp sinh hoạt của viện Xã hội học. Và nhu cầu tục ngữ quen thuộc của chúng ta đã thuộc lòng: “Có cứng mới đứng đầu gió”, Viện Xã hội học của chúng ta vẫn vững vàng đi tới bất chấp những trở ngại và thật ra là không đáng có.

Để tiện cho việc tổng kết công tác năm qua của Viện, chúng tôi nhắc lại đây phương hướng và nhiệm vụ của năm 1997 đã được trình bày trong hội nghị tổng kết cũng vào ngày này năm ngoái và cũng đã được đăng lên Tạp chí Xã hội học số 1 năm 1997 ở mục: “Thông tin Xã hội học”.

Nội dung

1. Việc thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học, các nhiệm vụ được giao trong năm 1997
 1. Về đề tài cấp bộ
 2. Đề tài tiềm năng cấp viện
 3. Mảng đề tài trong hợp tác khoa học với nước ngoài cũng là một hướng quan trọng trong hoạt động của Viện Xã hội học năm qua
2. Tạp chí Xã hội học, thông tin và xuất bản phẩm
 1. Năm 1997 thực hiện tinh thần của bộ chính trị chỉ đạo về công tác Tạp chí và chủ trương của lãnh đạo Trung tâm
 2. Công tác thông tin của năm 1997
3. Về kiện toàn tổ chức công tác đào tạo cán bộ, hợp tác quốc tế
 1. Về kiện toàn tổ chức
 2. Những thành tựu của Viện Xã hội học
 3. Phát huy kinh nghiệm và những mối quan hệ đã tạo lập được những năm trước đây, hoạt động hợp tác quốc tế của viện đã được mở rộng có hiệu quả trong năm 1997
4. Về cơ sở vật chất đảm bảo cho hoạt động nghiên cứu, đào tạo
5. Về kỷ luật lao động
6. Việc phối hợp với toàn thể (Chi bộ, công đoàn, đoàn thanh niên) trong thực hiện các chế độ chính sách của đảng nhà nước ở cơ quan
7. Phương hướng nhiệm vụ công tác 1998

1. Về công tác nghiên cứu khoa học
2. Về đào tạo

Xem chi tiết [tại đây](#)

Tham gia đóng góp

Tài liệu: Tạp chí Xã Hội Học, Năm 1998, Số 1

Biên tập bởi: Viện Xã Hội Học

URL: <http://voer.edu.vn/c/d569d442>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Summary of the main articles in English

Các tác giả: Nguyễn Thanh Liêm

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/94f4dd41>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Địa vị phụ nữ và sức khỏe sinh sản nghiên cứu so sánh giữa hai dân tộc Thái và Êđê

Các tác giả: xhh Đoàn Kim Thắng, Nguyễn Lan Phương

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/02f2ca24>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Về ứng xử của gia đình nông thôn trong phòng và chữa bệnh qua các khảo sát xã hội học gần đây

Các tác giả: Trịnh Hòa Bình

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/fd57c54e>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Chung quanh vấn đề dân số và kế hoạch hoá gia đình

Các tác giả: daokhanhhoa, paminagorbach, amytsui, Trương Xuân Trường, vuthiminhhanh

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/f28d9cd9>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Xã hội học: Từ vấn đề cơ bản đến chuyên ngành

Các tác giả: Lê Ngọc Hùng

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/08c11283>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Tiếp thị xã hội các biện pháp tránh thai phi lâm sàng - trường hợp tỉnh Hải Dương

Các tác giả: Nguyễn Thanh Liêm

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/9c04ecb3>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Đùng bị cuốn theo: "Sức khỏe sinh sản"

Các tác giả: Philip D.Harley

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/84de83bc>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: "Di cư ở Trung Quốc, 1950 - 1988: Phân tích sử dụng số liệu lịch sử và phương pháp ngược dòng thời gian

Các tác giả: zailiang, michaelwhite

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/b5401074>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Module: Báo cáo tổng kết công tác năm 1997 và phương hướng nhiệm vụ công tác 1998 của Viện Xã hội học

Các tác giả: Viện Xã Hội Học

URL: <http://www.voer.edu.vn/m/969b0c77>

Giấy phép: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Chương trình Thư viện Học liệu Mở Việt Nam

Chương trình Thư viện Học liệu Mở Việt Nam (Vietnam Open Educational Resources – VOER) được hỗ trợ bởi Quỹ Việt Nam. Mục tiêu của chương trình là xây dựng kho Tài nguyên giáo dục Mở miễn phí của người Việt và cho người Việt, có nội dung phong phú. Các nội dung đều tuân thủ Giấy phép Creative Commons Attribution (CC-by) 4.0 do đó các nội dung đều có thể được sử dụng, tái sử dụng và truy nhập miễn phí trước hết trong môi trường giảng dạy, học tập và nghiên cứu sau đó cho toàn xã hội.

Với sự hỗ trợ của Quỹ Việt Nam, Thư viện Học liệu Mở Việt Nam (VOER) đã trở thành một cổng thông tin chính cho các sinh viên và giảng viên trong và ngoài Việt Nam. Mỗi ngày có hàng chục nghìn lượt truy cập VOER (www.voer.edu.vn) để nghiên cứu, học tập và tải tài liệu giảng dạy về. Với hàng chục nghìn module kiến thức từ hàng nghìn tác giả khác nhau đóng góp, Thư Viện Học liệu Mở Việt Nam là một kho tàng tài liệu khổng lồ, nội dung phong phú phục vụ cho tất cả các nhu cầu học tập, nghiên cứu của độc giả.

Nguồn tài liệu mở phong phú có trên VOER có được là do sự chia sẻ tự nguyện của các tác giả trong và ngoài nước. Quá trình chia sẻ tài liệu trên VOER trở lên dễ dàng như đếm 1, 2, 3 nhờ vào sức mạnh của nền tảng Hanoi Spring.

Hanoi Spring là một nền tảng công nghệ tiên tiến được thiết kế cho phép công chúng dễ dàng chia sẻ tài liệu giảng dạy, học tập cũng như chủ động phát triển chương trình giảng dạy dựa trên khái niệm về học liệu mở (OCW) và tài nguyên giáo dục mở (OER). Khái niệm chia sẻ tri thức có tính cách mạng đã được khởi xướng và phát triển tiên phong bởi Đại học MIT và Đại học Rice Hoa Kỳ trong vòng một thập kỷ qua. Kể từ đó, phong trào Tài nguyên Giáo dục Mở đã phát triển nhanh chóng, được UNESCO hỗ trợ và được chấp nhận như một chương trình chính thức ở nhiều nước trên thế giới.